Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով

ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ՀԱՄԱՌՕՏՈՒԹԻՒՆ

ՀՆՈՑ ՏՕՄԱՐԻՆ ՀՌՈՄԱՅԵՑՒՈՑ, ՈՐՈՎ ՀԱՄԱՐԱԿԱԲԱՐ ՎԱՐԻ ԱԶԳՍ ՀԱՅՈՑ

Շարակարգեցաւ լատիներէն ոճիւ յամի տն 1733.
և ի թարգմանութիւն հայոց ոճիւ.

Ի ՄԽԻԹԱՐԱՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՍԵԲԱՍՏԱՑՒՈՅ
ԱԲԲԱՅ ՀԱՅՐ ԿՈՉԵՑԵԼՈՅ

ՏՕՄԱՐ

Յաղագս եօթներեկացն և շրջանացն, 'ի ձեռն որոց գտանի գիր տարւոյն :

ԳԼՈՒԽ Ա.

Եօթներեակն այսպէս արա :

Առ զԹուականն Հայոց, և զշրջանս որք են 'ի նմին՝ 'ի բաց հան. և 'ի մնացելոցն ևս 'ի բաց հան զթիւն հինգ. և որ ինչ մնայ, երթ իը, իը. և զայն որ 'ի խոնարհ մնայ՝ տուր 'ի խորանս առաջիկայ աղիւսակիդ եօթներեկաց, սկսեալ 'ի գլխոյն. և յորում դադարի, այն է եօթներեակ տարւոյն : Եւ ծանիր, զի շրջանն է իը. ամ:

Եւ կամ այսպէս արա, որ առաւել դիւրագոյն է : Առ զԹուականն. և անտի 'ի բաց հան զ 1153 ըն. և զայն որ յաւելանայ, երթ իը, իը. և որ ինչ 'ի խոնարհ մնայ, տուր զայն 'ի յառաջիկայ խորանսն եօթներեկացդ՝ սկսեալ

'ի գլխոյն. և յորում վերջանայ, այն է եօթներեակ տարւոյն: Եւ եթէ ոչ ինչ յաւելանայ, տուր զ իը ըն՝ սկըսեալ 'ի գլխոյն, որ մինչև 'ի վերջին խորանն հասեալ՝ վերջանայ:

Աշխատանք եօթներեկաց:

ա	բ	գ	դե	զ	է	ա
բգ	դ	ե	զ	էա	բ	գ
դ	եզ	է	ա	բ	գդ	ե
զ	է	աբ	գ	դ	ե	զէ

Ծանիր և զայս. զի յորժամ զոյգ է եօթներեակ տարւոյն, յայնժամ նահանջ է ամն. և զոր 'ի յունվարի և 'ի փետրվարի զառաջինն պարտիս կալնուլ. և յորժամ 'ի մարտն մտանես, զերկրորդն: Որ օրինակ. մինչ դե է եօթներեակ տարւոյն, 'ի յունվարի և 'ի փետրվարի կալ զդն, որ է չորս. և յորժամ 'ի մարտն մտանես, կալ զեն, որ է հինգ:

Եւ 'ի յաղիւսակիս ոմն ամն նահանջին երևի 'ի ձեռն զոյգ գրոց, նոյնպէս

և ամքն որք ոչ են նահանջք՝ երևելին 'ի ձեռն գրոց, որք են միայնակ, և ոչ զոյգ :

Վերադիր այսպէս արա :

Առ զթուականն հայոց, և զշրջանսն որք են 'ի նմին 'ի բաց հան . և 'ի մնացելոցն ևս 'ի բաց հան զթիւն երեք . և զմնացեալսն երթ ժթ, ժթ . և զայն որ 'ի խոնարհ մնայ, տուր 'ի յաւաջիկայ կարգ խորանաց վերադրացդ՝ սկըսեալ 'ի գլխոյն . և յորում դադարի, այն է վերադիր տարւոյն :

Եւ կամ այսպէս արա, որ առաւել դիւրագոյն է : Առ զնոյն թուականն, և անտի 'ի բաց հան ռճկբ . և զայն որ յաւելանայ, երթ ժթ, ժթ . և որ ինչ 'ի խոնարհ մնայ, տուր 'ի յաւաջիկայ կարգ խորանաց վերադրացդ՝ սկըսեալ 'ի գլխոյն . և յորում վերջանայ, այն է վերադիր տարւոյն :

Ուղղեալ Վերադիրք։

ԻԴ	Ե	ԺԶ	ԻԷ	Ը	ԺԹ	Լ	ԺԱ	ԻԲ	Գ
ԺԴ	ԻԵ	Զ	ԺԷ	ԻԸ	Թ	ԻԱ	Բ	ԺԳ	

Այլ աստանօր գիտելի է․ զի ԻԸ խորանք եօթներեկաց, եւ ԺԹ խորանք վերադրաց, այնու կարգաւ, որով եդեալք են 'ի յաղիւսակս իւրեանց՝ մշտնջենաւորաբար զկնի միմեանց հետեւին ամ ըստ ամէ․ եւ յորժամ լինի հասանիլ 'ի վերջն, վերստին լինի սկըսումն 'ի գլխոյն։ Օ որ օրինակ յայսըմ ամի՝ յորում թուին հայոց է ՌՄՁԸ․ վերադիրն է ԻԴ․ եւ եօթներեակն, Ա։ Արդ սոքին 'ի յաղիւսակս իւրեանց, որք եւ երեւին իսկ, են առաջինք․ ուրեմն 'ի գալ տարւոյ անմիջապէս հետեւեալքն սոցին, են վերադիր եւ եօթներեակ տարւոյն․ եւ 'ի միւսում տարւոյ՝ հետեւեալքն այնց․ եւ այսպէս մշտնջենաւորաբար։

Յիննեւտասներեակ այսպէս արա :

Կալ զհայոց թուականն . և զ 1141 ըն 'ի բաց հան . և որ ինչ վերամնայ , երթ ժթ , ժթ . և այն որ 'ի խոնարհ մնայ ,
յիննեւտասներեակ է տարւոյն :

Եւ կամ այսպէս արա : Գիտ զվերադիրն երկու . որ է 'ի յաղիւսակին վերադրաց . և անտի սկսեալ յառաջ ընթանալով թուեա մինչև 'ի վերադիր տարւոյն . և որքան թիւ ելանէ , յայնքաներորդում ամի է յիննեւտասներեակն տարւոյն :

Եւ եթէ յիննեւտասներեկաւ զվերադիր տարւոյն կամիցիս գտանել , կալ զթիւ յիննեւտասներեկի տարւոյն , և յառաջ տուր զայն 'ի վերադրէն՝ որ է երկու . և յորում տփի վերադրաց վերջանայ , անդ է վերադիր տարւոյն : Որգոն , 1182 . թուին՝ յիննեւտասներեակն է 3 . և մինչ 'ի վերադրէն՝ որ է Բ . յառաջ տամք , դադարի 'ի տուփն վերադրին՝ որ է ԻԳ . և այսու իմանամք , թէ ԻԳ է վերադիր տարւոյն :

Օգնեաց տարեգրոյն այսպէս առա :

Կալ միշտ զմերատիր տարւոյն, որ զըն-
խադրով եղեալ կայ 'ի սկզբան առա-
ջիկայ աղիւսակիդ. եւ այնու մուտ ուղ-
ղակի 'ի Հանդիպակայ խորանս եօթ-
ներեկաց մինչեւ գտանիցես զեօթնե-
րեակ տարւոյն, որ է նօտր գրով գրոշ-
մեցեալ, եւ ընդ նմա եղեալ բոլորա-
գիրն 'ի նմին խորանի՝ է գիր տա-
րւոյն :

Եւ այս աղիւսակ է մշտնջենաւոր, եւ ունէ,
որչափ ունէ Վերիճն Հնով տօմարու
Հաւաքմայեցաւոյ :

ԻԴ	գ · բ	բ · գ	ա · դ	է · ե	զ · զ	ե · է	դ · ը	գ · թ
Ե	ե · յ	դ · ն	գ · շ	բ · ո	ա · չ	է · պ	զ · ջ	ե · ռ
ԺԶ	բ · ժ	ա · ի	է · լ	զ · խ	ե · ծ	դ · կ	գ · հ	բ · ձ
ԻԷ	դ · ս	գ · վ	բ · տ	ա · ր	է · ց	զ · ւ	ե · փ	դ · ք
Ը	ա · ղ	է · ճ	զ · մ	ե · յ	դ · ն	գ · շ	բ · ո	ա · չ
ԺԹ	ե · է	դ · ը	գ · թ	բ · ժ	· ի	է · լ	զ · խ	ե · ծ
Լ	է · պ	զ · ջ	ե · ռ	դ · ս	գ · վ	բ · տ	ա · ր	է · ց
ԺԱ	դ · կ	գ · հ	բ · ձ	ա · ղ	է · ճ	զ · մ	ե · յ	դ · ն
ԻԲ	ա · դ	է · ե	զ · զ	ե · է	դ · ը	գ · թ	բ · ժ	ա · ի
Գ	գ · շ	բ · ո	ա · չ	է · պ	զ · ջ	ե · ռ	դ · ս	գ · վ
ԺԴ	է · լ	զ · խ	ե · ծ	դ · կ	գ · հ	բ · ձ	ա · ղ	է · ճ
ԻԵ	դ · ա	գ · բ	բ · գ	ա · դ	է · ե	զ · զ	ե · է	դ · ը
Զ	զ · մ	ե · յ	դ · ն	գ · շ	բ · ո	ա · չ	է · պ	զ · ջ
ԺԷ	գ · թ	բ · ժ	ա · ի	է · լ	զ · խ	ե · ծ	դ · կ	գ · հ
ԻԸ	ե · ռ	դ · ս	գ · վ	բ · տ	ա · ր	է · ց	զ · ւ	ե · փ
Թ	բ · ձ	ա · ղ	է · ճ	զ · մ	ե · յ	դ · ն	գ · շ	բ · ո
ԻԱ	է · ե	զ · զ	ե · է	դ · ը	գ · թ	բ · ժ	ա · ի	է · լ
Բ	բ · ո	ա · չ	է · պ	զ · ջ	ե · ռ	դ · ս	գ · վ	բ · տ
ԺԳ	զ · խ	ե · ծ	դ · կ	գ · հ	բ · ձ	ա · ղ	է · ճ	զ · մ

Այլ աստէն գիտել պարտիս, զի նախ-
կին եօթներեակքն 'ի յիւրաքանչիւր
կարգ աղիւսակիդ նոյնք են ը̅ այնց՝
որք են վերջինք, ոպ̃ եւ տեսանիս իսկ։
Ապ̃ ընդ որոնելդ զգիր տարւոյն՝ ե-
թէ հանդիպեսցի՝ զի եօթներեակ տա-
րւոյն իցէ այնպիսի, որ 'ի նոյն կար-
գի 'ի սկզբան նաեւ 'ի վերջն գտանի,
մի տարակուսիր առ այս, թէ զվերա-
դիր տարւոյն առ ո՛րն 'ի յերկուց պարտ
է տանիլ, առ 'ի գտանել զգիր տա-
րւոյն։ Քանզի եթէ ամ̃ն իցէ նահանջ,
առ վերջինն պարտ է տանիլ, եւ ը̅ նմա
եղեալ բոլոր գիրն՝ է գիր տարւոյն.
իսկ եթէ ոչ իցէ նահանջ, պիտոյ է
առ առաջինն տանիլ, եւ առ նմա ե-
ղեալն է գիր տարւոյն։ Որ օրինակ,
'ի թուին ՌՃԾԵ. եօթներեակն է չորս,
իսկ վերադիրն է իէ̅ ։ Արդ մինչ 'ի
ձեռն այսորիկ վերադրի մտանես 'ի
հանդէպ իւր եղեալ խորանն, 'ի նմին
եօթներեակ տարւոյն՝ որ է չորս, գը-
տանի 'ի սկզբան նաեւ 'ի վերջն։ Ա-
թէ տանիս զվերադիրն առ առաջինն,
ցուցանէ զգիր տարւոյն գոլ ՙէ . իսկ
եթէ առ վերջինն, ցուցանէ զգիր տա-
րւոյն գոլ *է։ Արդ մինչ ամս այս է նա-

հանջ, ոչ պարտիս տանիլ առ առա-
ջինն, այլ առ վերջինն, որ ցուցանէ
զգիր տարւոյն գոլ Ֆէ: Իսկ 'ի թուելն
ուղղէ. եօթներեակն է երեք, և վե-
րադիրն ժէ: Արդ մինչ 'ի ձեռն այսո-
րիկ վերադրի մտանես 'ի հանդէպ իւր
եղեալ խորանն, 'ի նմին եօթներեակ
տարւոյն, որ է երեք, գտանի 'ի սկզբ-
բան՝ նաև 'ի վերջն: Եթէ տանիս զվե-
րադիրն առ վերջինն, ցուցանէ զգիր
տարւոյն գոլ Կօ. իսկ եթէ առ առա-
ջինն, ցուցանէ զգիր տարւոյն գոլ Խօ:
Արդ մինչ ամն այս ոչ է նահանջ, ոչ
պարտիս տանիլ առ վերջինն, այլ առ
առաջինն, որ ցուցանէ զգիր տարւոյն
գոլ Խօ: Եւ այսոքիկ զգուշութեք յայն-
ժամ միայն պարտին լինել, յորժամ
եօթներեակ տարւոյն 'ի նոյն կար-
գի 'ի սկզբան՝ նաև 'ի վերջն գտանի:
Վասնզի յորժամ եօթներեակք 'ի նոյն
կարգի ոչ են եղեալ երկիցս, ոչ 'ի
սկզբան նաև 'ի վախճանի, այլ միայն
մի անգամ, և 'ի մէջն, ամն թէ նա-
հանջ իցէ, և թէ ոչ, մինչ վերադրով
տարւոյն մտեալ 'ի խորանսն գտանես
զեօթներեակ տարւոյն, առ նմա ե-
ղեալ գիրն 'ի նմին խորանի՝ է գիր

տարւոյն ։ Նոյն պատճառն վերոյ ասացելոյս է այս, զի 'ի վերոյ եդեալ աղիւսակին ընաւք եօթներեակք, որք են 'ի յառաջին տուփս ժթ կարգաց, ոչ երբէք հանդիպին նահանջից. և ընաւքն որք են 'ի վերջին տուփս, միշտ հանդիպին նահանջից. իսկ 'ի միջի եդեալ վեց տուփքն մերթ հանդիպին, և մերթ ոչ ։ Ուստի դու զամն նահանջին տես 'ի փոքրիկ աղիւսակն եօթներեկաց, և ըստ այնմ 'ի գործ ած զվերոյ ասացեալ կանոնն ։

Նոյն եթէ քննիցես՝ տեսանես 'ի յաղիւսակդ, թէ զիարդ վերադիրքն բաժանեալք են 'ի մէջ իւրեանց զարմանալի կարգաւ զայբուբենսն՝ իւրաքանչիւրն զ՟դ տառս սեփականելով զանազան կարգաւ ։ Նմանապէս և եօթներեակքն՝ իւրաքանչիւրն զհինգ տառս սեփականեալ, և միայն եօթներեակս այս չորս՝ զվեց տառս սեփականեալ. զ՟ ա . ը . կ . ն . ս . ք ։ Որովք երեսուն և վեցտառքն բաժանեցեալք են յեօթն մասունս՝ ըստ թուոյ եօթներեկաց ։

Յաղագս ամսամտից, և տօնից շարժականաց,
և այլոց իրաց պիտանաւորաց պարունակելոց
'ի պարզատօմարի, որք գտանին
ճարեն 'ի յնուն տարեգրոյն:

ԳԼՈՒԽ Բ.

Ամսամուտ այսպէս արա:

Առ զգիր տարւոյն. և երթ է, է. և զայն որ 'ի խոնարհ մնայ, յետս տուր յաւուրց ամսոց. և յորում աւուր դադարի թիւն այն, 'ի նմին աւուր է մուտ նոյն ամսոյն: Որ օրինակ, ըստ առացելոյ կանոնիս, օրն յունվարի, որ է ուրբաթն, եթէ գիր տարւոյն իցէ ժէ, թողով այն տասն, եօթն 'ի բաց ձգեալ՝ վերամնայ երեք. արդ յորժամ զերեքն 'ի յուրբաթուն յետս տամք՝ ասելով հինգշաբթի, չորեքշաբթի, երեքշաբթի, թիւն երեք վերջանայ յերեքշաբթի. և այսպէս իմանամք, թէ մինչ գիր տարւոյն իցէ ժէ, մուտն յունվարին՝ լինի յերեքշաբթի. ըստ այսմ իմա և զայլոց: Եւ ըստ այսմ կանոնի՝ աւուրք երկոտասանից ամսոց են սոքին:

Օրն Յունվարի է	Ուրբաթ:
Փետրվարի	Երկուշաբթի:
Մարտի	Երկուշաբթի:
Ապրիլի	Հինգշաբթի:
Մայիսի	Շաբաթ:
Յունիսի	Երեքշաբթի:
Յուլիսի	Հինգշաբթի:
Օգոստոսի	Կիրակի:
Սեպտեմբերի	Չորեքշաբթի:
Հոկտեմբերի	Ուրբաթ:
Նոյեմբերի	Երկուշաբթի:
Դեկտեմբերի	Չորեքշաբթի:

Իսկ եթէ 'ի ձեռն եօթներեկայ տարւոյն կամիցիս գտանել զօր ամսամտին, կալ զեօթներեակ տարւոյն 'ի վերուստ, և զամիսն 'ի կողմանց. և մուտ 'ի խորանս առաջինկայ աղիւսակին. և գիւրապէս գտանես զօր ամսամտին:

ամիս հռոմայեցւոց	Քանակ:	Եօթներեակ:						
		Ա	Բ	Գ	Դ	Ե	Զ	Է
յնվ	լա	բշբ	գշբ	դշբ	եշբ	ուրբ	շբթ	կիրա
փետր	իը	եշբ	ուրբ	շբթ	կիրա	բշբ	գշբ	դշբ
մարտ	լա	եշբ	ուրբ	շբթ	կիրա	բշբ	գշբ	դշբ
ապր	լ	կիրա	բշբ	գշբ	դշբ	եշբ	ուրբ	շբթ
մայի	լա	գշբ	դշբ	եշբ	ուրբ	շբթ	կիրա	բշբ
յուն	լ	ուրբ	շբթ	կիրա	բշբ	գշբ	դշբ	եշբ
յուլ	լա	կիրա	բշբ	գշբ	դշբ	եշբ	ուրբ	շբթ
օգոս	լա	դշբ	եշբ	ուրբ	շբթ	կիրա	բշբ	գշբ
սեպ	լ	շբթ	կիրա	բշբ	գշբ	դշբ	եշբ	ուրբ
հոկ	լա	բշբ	գշբ	դշբ	եշբ	ուրբ	շբթ	կիրա
նոյեմ	լ	եշբ	ուրբ	շբթ	կիրա	բշբ	գշբ	դշբ
դեկ	լա	շբթ	կիրա	բշբ	գշբ	դշբ	եշբ	ուրբ

Բայց զգուշանալ պարտիս, զի 'ի նահանջին ամին մինչ զմարտ, և զհետևեալ ամսոց զմուտն առնես, եթէ 'ի ձեռն տարեգրոյն առնիցես, միով գրով յետս դարձցիս. որպէս. եթէ ԶԷ իցէ գիր տարւոյն, զԶ կալցես: Իսկ եթէ եօթներեկաւ առնես, միով թուով յառաջ ընթասցիս. որպէս. եթէ ա. է եօթներեակն, կալցես բ. որպէս զի ուղիղ գայցէ:

Զ[illegible] աւուր յայտնութեան այսպէս
գիտ:

Կալ զգիր տարւոյն, և երթ է, է.
և որքան թիւ 'ի խոնարհ մնայ յետս
տուր զայն յերեքշաբթիէն. ասելով,
երեքշաբթի, երկուշաբթի, կիրակի,
և այլն:
Եւ յորում աւուր դադարի թիւն այն,
յայնմ աւուր հանդիպի տօն յայտ-
նութեան տեառն:

Զմիջոց աւուրն յայտնութէ, և առաջաւո-
րի բարեկենդանին այսպէս գիտ:

Կալ զթիւ գրոյ տարւոյն, և վերաբե-
րեա նմա զհինգ թիւն. և տես որքան
թիւ լինին՝ այնքան աւուրք են միջոց
ուտիք յայտնութէ և առաջաւորին:

Զառաջաւորաց բարեկենդանն այսպէս արա:

Կալ զտասն յունվարի, և զգիր տա-
րւոյն, և զթիւ գրոյ տարւոյն 'ի վր̃ բեր.
առաջաւորաց բարեկենդան է: Զոր
օրինակ, եթէ գիր տարւոյն է դայ,

թիւ նորին է չորս. արդ եթէ զչորսն 'ի վերայ տասին յունվարի վերադրեմք, լինի ժդ. և այսպէս խմանամք, թէ 'ի տարւոջն՝ յորում գիր տարւոյն է դայ, 'ի ժդ յունվարի հանդիպի առաջաւորաց բարեկենդանն:

Բուն բարեկենդան այսպէս առ:

Առ զգիր տարւոյն. և թուեալ զայն՝ տես, թէ որքան է. և որքան լինի, յայնքաներորդում աւուր փետրվարի՝ բուն բարեկենդան է: Իսկ եթէ աւելի լինիցի թիւ գրոյ տարւոյն քան զաւուրս փետրվարի, անցս 'ի յառաջակայ ամիսն, որ է մարտն:

Զատիկ:

Առ զմարտի խա. և զգիր տարւոյն 'ի վերայ բեր, զատիկ է:

Երևման խաչ:

Առ զապրիլի ժը. և զգիր տարւոյն 'ի վերայ բեր, երևման խաչ է:

Համբարձումն ։

Կալ զատկին ի̃թ․ և զգիր տարւոյն 'ի վերայ բեր, Համբարձումն է ։

Հոգեգալուստ ։

Կալ զմայիսն լ̃թ․ և զգիր տարւոյն 'ի վերայ բեր, Հոգեգալուստ է ։

Ս̃Է Գրիգորի Բարեկենդան ։

Կալ զմայիսն է̃․ և զգիր տարւոյն 'ի վ̃ր բեր, որ Գրիգորի բարեկենդան է ։

Վարդավառ ։

Կալ զյունիսն ի̃է․ և զգիր տարւոյն 'ի վերայ բեր, Վարդավառ է ։

Զմիջոց շաբաթս Վարդավառին և Ածածնի այսպէս գիտ ։

Եթէ գիր տարւոյն իցէ Ա, կամ Բ, և կամ Գ, միջոցն է է̃ շաբաթ ։ Եւ 'ի Դայէն մինչև 'ի Էէն զ̃․ շաբաթ ։

Իսկ յԻնիէն մինչև 'ի Զայն Է շաբաթ ։
Բայց 'ի Ղատէն մինչև 'ի Սն է չորս
շաբաթ ։ Եւ 'ի Ռայէն մինչև 'ի Տիւ-
նըն է երեք շաբաթ ։ Իսկ 'ի Րէէն
մինչև 'ի Փիւրն՝ է է շաբաթ ։ Եւ սո-
քա ամենեքեան իմացեալ լինին պա-
հօքն հանդերձ ։

Վերափոխումն Ածածնին ։

Կաղգիր տարւոյն . չորս 'ի վերայ ած .
և ապա երթ է , է . և զայն որ 'ի խո-
նարհ մնայ , ած 'ի վերայ ժտ լին օգոս-
տոսի . և յորքաներորդն հասանիցի ,
յայնքաներորդում աւուր օգոստոսի
Ածածին է ։

Ողջոյ շաբաթու Ածածնին և մէջ խաչին յայտնէս գիր ։

Կաղգիր տարւոյն . և երթ է , է . և
տես , եթէ յաւելեալն չորս է , կամ
հինգ , միջոյն հանդերձ պահօքն է Է
շաբաթ ։ Իսկ եթէ այլ թիւ իցէ , է
չորս շաբաթ ։

Ա͞Է խաչ:

Կալ գծիր տարւոյն. երկու 'ի վ͞ր ած. և ապա երթ է, է. և զայն՝ որ 'ի խոնարհ մնայ, ած 'ի վերայ տասին սեպտեմբերի. և յորքաներորդն սեպտեմբերի հասանիցի, յայնքաներորդում աւուր սեպտեմբերի 'ոք խաչ է:

Ա͞Է գէորգայ բարեկենդան:

Կալ գծիր տարւոյն. երկու 'ի վերայ ած. և երթ է, է. և զայն որ 'ի խոնարհ մնայ, ած 'ի վերայ ժէ ին սեպտեմբերի. և յորքաներորդն սեպտեմբերի հասանիցի, յայնքաներորդում աւուր սեպտեմբերի 'ոք գէորգայ բարեկենդան է:

Օրինակ տարւոյն Ա͞Է գէորգայ և յիսնաչաց բարեկենդանին այսպէս գիտ:

Կալ գծիր տարւոյն. և երթ է, է. և տես, եթէ յաւելեալն վեց է, կամ եօթն, միջոց ուտիքն է ը շաբաթ: Իսկ եթէ այլ թիւ լիցի, յայնժամ է է շաբաթ:

Խաչ գիւտ ։

Կալ գծիր տարւոյն. ջ՛ի վերայ ած. և երթ է, է. և որ ինչ՛ի խոնարհ մնայ, ած՛ի վր իջ ին հոկտեմբերի. և յորքանեորորդն հոկտեմբերի հասանիցի, յայնքանեորորդում աւուր նորին է գիւտ խաչ ։

Յիսնակաց բարեկենդան ։

Կալ գծիր տարւոյն. և երթ է, է. և որ ինչ՛ի խոնարհ մնայ, ած զայն՛ի վր տասնեչորսին նոյեմբերի. և յորքանեորորդն նոյեմբերի հասանիցի, յայնքանեորորդում աւուր նորին յիսնակաց բարեկենդան է ։

Սբ Յակոբայ բարեկենդան ։

Կալ գծիր տարւոյն. և երթ է, է. և զայն որ՛ի խոնարհ մնայ, ած՛ի վր հրնգին դեկտեմբերի. և յորքանեորորդն դեկտեմբերի հասանիցի, յայնքանեորորդում աւուր նորին սուրբ յակոբայ բարեկենդան է ։

Զմիջոց ուտիքն ոչ չափեալ, և յայտնութեան բարեկենդանին այսպէս գիր։

Կալ զգիր տարւոյն. և երթ Ռ, Ռ. և զայն որ վերամնայ, յետ տուր 'ի ծը թուոյն առնելով ծը. ծէ. և այլն. և յոր քաներորդում թուին դադարի, այնքան աւուրք են միջոց ուտիքն սրբ յակոբայ, և յայտնութեան բարեկենդանին։

Որ բարեկենդանի յայտնութեան։

Կալ զգիր տարւոյն. և երթ Ռ, Ռ. և որքան թիւ 'ի խոնարհ մնայ, յետ տուր զայն յերեքշաբթին, առնելով. երեքշաբթի, երկուշաբթի, կիրակի, և այլն։ Եւ յորում աւուր դադարի այն թիւ, յայնմ աւուր հանդիպի յայտնութեան բարեկենդանն։

Բայց միշտ պարտիս զգոյշ լինել՝ թէ 'ի սմին, և թէ 'ի յայլս բնաւս վերոյասացեալս և 'ի հետևեալս. զի 'ի նահանջի տարւոջ, զգիր տարւոյն՝ 'ի վերջանալն փետրվարին փոխեցես Ը նախընթացի գրոյն։ Զոր օրինակ, թէ ըեն լիցէ. զըէնէն կալցես. և թէ ըէնէ լիցէ, զծէն կալցես. ըստ այսմ և զայլոց գրոց տարւոյն առնիցես. որով զի

ա̃մ ինչ ուղիղ գայցէ ։ Եւ զանշարժից միջօրայց ծանիր • զի զկնի եղեական պահոց , է̃ շաբաթ կերեալ լինի , և հետևի սուրբ Լուսաւորչի պահն ։ Եւ զկնի տօնի ՚որ Լուսաւորչին , է̃ շաբաթ կերեալ լինի , և հետևի վարդավառի պահն ։ Յետ ՚որ խաչին , ա̃ շաբաթ կերեալ լինի , և հետևի ՚որ գէորգայ պահն ։ Յետ յիսնակի պահոցն , է̃ շաբաթ կերեալ լինի , և հետևի ՚որ յակոբայ պահն ։ Եւ յետ ՚որ սարգսի պահոցն , է̃ շաբաթ կերեալ լինի , և հետևի մեծ պահն ։

Եւ այսօրինակ բաւ լիցին առ ասացեալսըն ՚ի ձեռն Թուանանց և հաշուից ։

Յաղագս ամենայն մշտնջենաւորաց աղիւսակաց, ՚ի ձեռն որոց առաւել դիւրաւ գտանին ա̃մ վերոյ ասացեալք ։

ԳԼՈՒԽ Գ.

Եւ զի գո̃ն նաև այլ միջոցք , ՚ի ձեռն որոց առանց մեծի աշխատանաց Թըւելոյ և հաշուելոյ զայնց ամենից՝ զորոց մինչև ցայս վայր գրեցաւ , կարէ ոք տեղեկանալ , գիտելոյն միայն ըզԹուականն հայոց ։ Ուստի նաև վճռո-

որոց ծանր թուի, և կամ դժուարին է հաշուելն և թուելն, շարակարգեմք աստէն զերկուս պարզատօմարական աղիւսակս մշտնջենաւորս. յորս հայելով կարիցեն գտանել զայնց ամենից, զորոց մինչև ցայս վայր գրեցաք :

Անուն առաջնոյ աղիւսակին, որ 'ի հետեւեալ
երկու զոյգ երեսս թղթոյ պարունակի :

Բանալի առաջնոյ աղիւսակիս, որ 'ի յերկուս զոյգ երեսս հետեւեցելոց թըղթոց դնի, է թուականն Հայոց 1182. եղեալ 'ի սկզբան առաջնոյ կարգի. զոր կալեալ մինչ ուղղակի մտանես 'ի յառաջին տունն, գտանես զեօթնեկրեակ տարուոյն նոր գրով գոլ Ա. ըզգիր տարուոյն բոլոր գրով 'ի ներքոյ նորա գոլ Գայ. և զվերադիրն գոլ ԻԴ. որ գլխագրով գետեղեալ կայ 'ի վերն յառաջին տեղւոջ, և ուղղակի հայի առ այն տուփ : Եւ յորժամ թուականն լինի 1183. գտանես յերկրորդ տուփն : Եւ որքան թուով աճի թուականն, այնքան տուփ յառաջ ընթանաս. և միշտ գտանես զեօթնեկրեակ և զգիր տարուոյն յայն տուփ, ուր հասանիս

զթուականաւք, և զվերադիրն 'ի վերնոյ : Եւ մինչ թուականն լինի 1200 . հասանիս 'ի վերջին տուփն առաջնոյ կարգին, և զկնի այնորիկ գտանես եդեալ 'ի սկզբան երկրորդի կարգին զթուականն 1201 . և ոչ ասացաւ, նաև 'ի 1201 թուէին գտանի գիր տարւոյ և որք ընդ նմա յառաջին տուփին: 1202 էին յերկրորդ տուփն . և այսպէս հետևաբար ընթանայ մինչև 'ի վերջն երկրորդի կարգին, և ապա սկըսանի երրորդ կարգն . և այլքն՝ նոյն կերպիւ : Եւ այսպէս 'ի ձեռն իւր կարգաց եդելոց յերիս զոյգ երեսս հետևեցելոց թղթոց՝ եղերի ընթաց միոյ բոլորի շրջանի, որ է 532 . ամ: Յորս կարգաւ ցուցանին 'ի ձեռն թուականին՝ գիր տարւոյ, եօթնէրեակ, և վերադիրն . և այս մշտնջենաւորաբար . քանզի մինչ եղերի 532 ամն, վերստին լինի սկսումն 'ի գլխոյն՝ նորապէս գնելով միայն զթուականս հետևեցելոց ամաց 'ի սկզբան աղիւսակիս, այնու կարգաւ, ոչ սոքին եդեալք են: Եւ ուր ուրեք եօթնէրեակն և գիր տարւոյն են 'ի գրով, ցուցանեն զտարին գոլ նահանջ :

Աջրադիր · Եօթներեակ · Գիր տարւոյ ։

Թուական	ԻԴ	Ն	ԺԶ	ԻԷ	Ը	ԺԹ	Լ	ԺԱ	ԻԲ
1182	ա դ	բ ո	գ հ	դե բվ	զ մ	է լ	ա ր	բգ ձհ	դ ը
1201	գդ թը	ե յ	զ խ	է ց	աբ շո	գ թ	դ ս	ե յ	զէ ղե
1220	զ ղ	էա պշ	բ ժ	գ վ	դ ռ	եզ ծխ	է պ	ա ղ	բ ժ
1239	բ դ	գ շ	դե կծ	զ ւ	է ճ	ա ի	բգ տվ	դ կ	ե ն
1258	ե ն	զ ջ	է լ	աբ րտ	գ շ	դ ը	ե ռ	զէ մճ	ա դ
1277	էա եդ	բ ո	գ հ	դ ս	եզ յմ	է լ	ա ր	բ ձ	գդ թը
1296	գ ը	դե ռյ	զ խ	է ց	ա ղ	բգ ժթ	դ ս	ե յ	զ ղ
1315	զ ղ	է պ	աբ իժ	գ վ	դ ռ	ե ն	զէ ջպ	ա ղ	բ ժ
1334	բ դ	գ շ	դ կ	եզ փւ	է ճ	ա ի	բ տ	գդ հկ	ե ն

[illegible]

Գ	ԺԳ	ԻԵ	Ջ	ԺԵ	ԻԸ	Թ	ԻԱ	Բ	ԺԳ
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Մշերադեր · Նօթներեան · Գնէր պարբոց ։

Թուա-կան	ԻԴ	Ե	ԺԶ	ԻԷ	Ը	ԺԹ	Լ	ԺԱ	ԻԲ
1353	դ ե ը կ	զ ջ	է լ	ա ր	բ գ ո շ	դ ը	ե ռ	զ մ	է ա ե ղ
1372	է ե	ա բ չ ո	գ հ	դ ս	ե յ	զ է խ լ	ա ր	բ ճ	գ թ
1391	գ բ	դ ն	ե զ ծ խ	է ց	ա ղ	բ ժ	գ դ վ ս	ե յ	զ ղ
1410	զ ղ	է պ	ա ի	բ գ ավ	դ ն	ե կ	զ ջ	է ա ձ ղ	բ ժ
1429	ա բ գ գ	գ շ	դ կ	ե փ	զ է մ ձ	ա ի	բ ա	գ հ	դ ե ը կ
1448	դ ը	ե զ ռ ջ	է լ	ա ր	բ ո	գ դ թ ը	ե ռ	զ մ	է ե
1467	է ե	ա չ	բ գ ճ հ	դ ս	ե յ	զ խ	է ա ց ր	բ ճ	գ թ
1486	գ բ	դ ն	ե ծ	զ է ւ ց	ա ղ	բ ժ	գ վ	դ ե ն յ	զ ղ
1505	ե զ կ ղ	է պ	ա ի	բ ա	գ դ շ ն	ե կ	զ ջ	է ձ	ա բ ի ժ

Աշխարհիկ, Նօտրներեան. Գրեր տարւոյ։

Գ	ԺԴ	ԻԵ	Զ	ԺԷ	ԻԸ	Թ	ԻԱ	Բ	ԺԳ
է ո	գ հ	դ ա	ե զ յմ	ե լ	ա ր	է ճ	գ դ թ ը	ե ռ	զ խ
դ ե ս ռ	զ խ	ե ե	ա չ	է գ ժթ	դ ս	ե յ	զ գ	ե ա պ չ	է ճ
ե պ	ա է ղ ճ	գ բ	դ ն	ե ծ	զ ե ւ ց	ա ղ	է ժ	գ վ	դ ե կ ծ
գ շ	դ կ	ե զ ե գ	ե պ	ա ի	է տ	գ դ շ ն	ե ե	զ ջ	ե ձ
զ ջ	ե լ	ա գ	է գ ո շ	դ կ	ե ռ	զ մ	ե ա լ ի	է ո	գ հ
ա է շ ո	գ հ	դ ա	ե յ	զ ե խ լ	ա ր	է ճ	գ թ	դ ե ս ռ	զ խ
դ ս	ե զ ծ խ	ե ե	ա չ	է ժ	գ դ վ ս	ե յ	զ ղ	ե պ	ա է ղ ճ
ե պ	ա ղ	է գ գ բ	դ ն	ե ծ	զ ւ	ե ա ձ ղ	է ժ	գ վ	դ կ
գ շ	դ կ	ե ե	զ ե ջ պ	ա ի	է տ	գ շ ւ	դ ե բ ե	զ ջ	ե ձ

Աջրադիր · Նշօրներեալ · Գնիր տարւոյ :

Ռուաա ցան	ԻԴ	Ե	ԺԶ	ԻԷ	Ը	ԺԹ	Լ	ԺԱ	ԻԲ
1524	ա դ	բգ ոշ	դ կ	ե փ	զ մ	էա ւլ	բ ա	գ հ	դ ը
1543	դ ը	ե յ	զէ խւ	ա ր	բ ո	գ թ	դե ու	զ մ	է ե
1562	է ե	ա չ	բ ժ	գդ վո	ե յ	զ խ	է պ	աբ ղձ	գ թ
1581	բգ գր	դ ն	ե ծ	զ ւ	էա ձղ	բ ժ	գ վ	դ կ	եզ էղ
1600	ե է	զէ ջպ	ա ի	բ ա	գ շ	դե ըէ	զ ջ	է ձ	ա գ
1619	ա դ	բ ո	գդ հկ	ե փ	զ մ	է լ	աբ րա	գ հ	դ ը
1638	դ ը	ե յ	զ խ	էա ցր	բ ո	գ թ	դ ս	եզ յմ	է ե
1657	զէ ղե	ա չ	բ ժ	գ վ	դե նյ	զ խ	է պ	ա ղ	բգ ժթ
1676	բ գ	գդ շն	ե ծ	զ ւ	է ձ	աբ իժ	գ վ	դ կ	ե է
1695	ե է	զ ջ	էա լի	բ ա	գ շ	դ ը	եզ ոջ	է ձ	ա գ

Մերադիր․ Խօրհներեան․ Գուեր պարապոյ։

Գ	ԺԳ	ԻԵ	Զ	ԺԷ	ԻԲ	Թ	ԻԱ	Բ	ԺԳ
ե զ ոջ	է լ	ա դ	բ ո	գ դ հկ	ե ռ	զ մ	է ե	ա բ չո	գ հ
ա չ	բ գ ձհ	դ ա	ե յ	զ խ	է ա ցր	բ ձ	գ թ	դ ս	ե զ ծխ
դ ս	ե ծ	զ է ղե	ա չ	բ ժ	գ վ	դ ե նյ	զ ղ	է պ	ա ղ
է պ	ա ղ	բ դ	գ դ շն	ե ծ	զ ւ	է ճ	ա բ իժ	գ վ	դ կ
բ գ ոշ	դ կ	ե է	զ մ	է ա լի	բ ա	գ շղ	դ ը	ե զ ոջ	է ճ
ե ռ	զ է խլ	ա դ	բ ո	գ թ	դ ե սռ	զ մ	է ե	ա չ	բ գ ձհ
ա չ	բ ձ	գ դ րա	ե յ	զ խ	է ց	ա բ ղձ	գ թ	դ ս	ե ծ
դ ս	ե ծ	զ գ	է ա պչ	բ ժ	գ վ	դ ն	ե զ էղ	է պ	ա ղ
զ է ջպ	ա ղ	բ դ	գ շ	դ ե կծ	զ ւ	է ճ	ա ի	բ գ ավ	դ կ
բ ս	գ դ հկ	ե է	զ մ	է լ	ա բ րա	գ շ	դ ը	ե ռ	զ է մճ

Եւ յայսմ միջոցի գտնեմք նաեւ զա-
ւուրց լուսնոյ ըստ հաշուի հնոյ տոմա-
րին. յոր թէպէտ բազմիցս ըստ չափու
միոյ, և կամ միոյ և կիսոյ աւուր յա-
ւետնուազ հանդիպին պտճռաւ շարժ-
մանց հասարակածին, և լրմանց զատ-
կաց ՚ի տեղեաց իւրեանց, սակայն
մինչ որքան առ մերազնեայս ոչ գոյ
հնարաւորութիւն, զի վերանորոգու-
թ̅ի ինչ տացի հնոյ տոմարին, գտնեմք
նաեւ զայսմանէ ըստ հաշուի վերադրաց
հնոյ տոմարին, որպ̅ և զայլոց բնաւից
եդաք մինչև ցայս վայր։

Զ ծնունդս լուսնոյ այսպէս առ։

Կալ համապատ Լ̅. կամ Կ̅. և զվերա-
դիրն հանդերձ թուով ամսոցն անցե-
լոց հան ՚ի բաց. և որքան վերամնայ,
յայնքաներորդում աւուր ամսոյ յա-
րում որամնես, է ծնունդ լուսնոյ։

Զ աւուրս լուսնոյ այսպէս առ։

Կալ զաւուրս ամսոյն, և զվերադիրն
տարւոյն՝ հանդերձ թուով անցելոց
ամսոց. և ՚ի միասին գումարեալ զայնս,
երթ երեսուն երեսուն. և որ ինչ ՚ի խո-
նարհ մնայ, աւուրք են լուսնոյ։ Եւ
եթէ յերեսունն ոչ ժամանէ, որքան

է Թիւն, այնքան են աւուրք լուսնոյ։ Մ՚ինչ զԹիւս ամսոյ առնուս՝ սկսեալ ՚ի յունվարէ, զայն ամսն յորում ես, մի առնուր. բայց եԹէ ՚ի յունվարն և ՚ի փետրվարն իցես, առ։ Յաւացելոցս խմանի և լուսմն լուսնոյ, զի նոյն է։

Կանոն ընԹեր պարզատօմարականն աղիւսակին։

Հետևի երկրորդ միջտնջենաւոր աղիւսակն, որ յերիս զոյգ երեսս հետևեցելոց Թղթոց պարունակի։ Յորում ՚ի ձեռն տարեգրոյն, որ ը կարգի այբուբենից եդեալ կայ, մտեալ ՚ի յառաջին տունն, որ է հանդէպ տարեգրոյն, խմանաս զպատկեր աւուր յայտնուԹեն. ըստ որում ՚ի վեր կոյս հանդէպ նոյն տփոյն գրեալ կայ։ Մտեալ ՚ի յերկրորդ տունն՝ խմանաս զմիջոց ուտիմն։ Մտեալ ՚ի յերրդն՝ գտանես զառաջաւորն, ենԹ որոյ նաև անուն ամսոյն համանշանի։ Նոյպէս և զայլսն մինչև ՚ի յայտնուԹեն բարեկենդանն, որք կարգաւ գրեալք են ՚ի յերկուս երեսս. յայբէն մինչև ՚ի չէ գտցես ՚ի յառաջին ը երեսս։ Ի խէէն մինչև ՚ի յան գտցես ՚ի հետևեալ երկուս երեսս. իսկ ՚ի չայէն մինչև ՚ի ջէն գտցես ՚ի վերջին ը երեսսն։

Աղիւսակ պարզատօմարական ։

Գիր տարւոյ։	Օր յայտնութեան։	Մինչեւ ուտիք օր։	Առաջաւորաց երեքշաբթին։	Բուն բարեկենդան։	ԶԱՏԻԿ։	Երեւման խաչ։	Համբարձումն։	Հոգեգալուստ։	Ս. Գրիգորի բարեկէն։	Վարդավառ.
			յունվ	փետր	մար	ապր	ապր	մայ	մայ	յուն
Ա	Գշբ	զ	ժա	ա	իբ	ժթ	լ	ժ	լա	իը
Բ	Եշբ	է	ժբ	բ	իգ	ի	մայ ա	ժա	յուն ա	իթ
Գ	Կիրկ	ը	ժգ	գ	իդ	իա	բ	ժբ	բ	լ
Դ	Շբթ	թ	ժդ	դ	իե	իբ	գ	ժգ	գ	յուլ ա
Ե	Դշբ	ժ	ժե	ե	իզ	իգ	դ	ժդ	դ	բ
Զ	Եշբ	ժա	ժզ	զ	իէ	իդ	ե	ժե	ե	գ
Է	Բշբ	ժբ	ժէ	է	իը	իե	զ	ժզ	զ	դ
Ը	Գշբ	ժգ	ժը	ը	իթ	իզ	է	ժէ	է	ե
Թ	Եշբ	ժդ	ժթ	թ	լ	իէ	ը	ժը	ը	զ
Ժ	Կիրկ	ժե	ի	ժ	լա	իը	թ	ժթ	թ	է
Ի	Շբթ	ժզ	իա	ժա	ապր. ա	իթ	ժ	ի	ժ	ը
Լ	Դշբ	ժէ	իբ	ժբ	բ	լ	ժա	իա	ժա	թ

Աշխատակ պարզատոմարական :

Միջոց շբթուց պահոց :	Աճաճին :	Միջոց շբթուց պահոց :	Սբ Խաչ :	Սբ Գէորգայ բարէկ :	Միջոց ուտիք շբթուց :	Գիւտ Խաչ :	Յինանաչաց բարէկէն :	Սբ Յակոբայ բարէկ :	Միջոց ուտիք, օր :	Օր Եբինոյնի ցայտն :
	օգո		սեպ	սեպ		հոկտ	նոյե	դեկ		
է	ժզ	դ	ժդ	ի	է	իե	ժե	զ	ժը	Գշբ
է	ժէ	դ	ժդ	իա	է	իզ	ժզ	է	ժէ	Եշբ
է	ժը	դ	ժե	իբ	է	իէ	ժէ	ը	ժզ	Կրկ
զ	ժթ	ե	ժզ	իգ	է	իը	ժը	թ	ժե	Շբթ
զ	ժգ	ե	ժէ	իդ	է	իթ	ժթ	ժ	ժդ	Բշբ
զ	ժդ	դ	ժա	ժը	ը	իգ	ի	ժա	ժգ	Եշբ
զ	ժե	դ	ժբ	ժթ	ը	իդ	իա	ժբ	ժբ	Դշբ
զ	ժզ	դ	ժդ	ի	է	իե	ժե	զ	ժը	Գշբ
զ	ժէ	դ	ժդ	իա	է	իզ	ժզ	է	ժէ	Եշբ
զ	ժը	դ	ժե	իբ	է	իէ	ժէ	ը	ժզ	Կրկ
ե	ժթ	ե	ժզ	իգ	է	իը	ժը	թ	ժե	Շբթ
ե	ժգ	ե	ժէ	իդ	է	իթ	ժթ	ժ	ժդ	Բշբ

Ռուզնամակ պարզատօմարական:

Գիր տառոյ:	Օր Յայտնութեան:	Միջոց ուտից, օր:	Առաջաւորաց Բարեկենդան:	Բուն Բարեկենդան:	ԶԱՏԻԿ:	Երեւման խաչ:	Համբարձումն:	Հոգեգալուստ:	ՍԲ Գրիգորի Բարեկենդան:	Վարդավառ:
			յնվ	փետ	մարտ	մայիս	մայիս	մայիս	յնս	յլիս
Խ	Եշբ	ժը	իգ	ժգ	գ	ա	ժբ	իբ	ժբ	ժ
Ծ	Դշբ	ժթ	իդ	ժդ	դ	բ	ժգ	իգ	ժգ	ժա
Կ	Գշբ	ի	իե	ժե	ե	գ	ժդ	իդ	ժդ	ժբ
Հ	Բշբ	իա	իզ	ժզ	զ	դ	ժե	իե	ժե	ժգ
Ձ	Կիր	իբ	իէ	ժէ	է	ե	ժզ	իզ	ժզ	ժդ
Ղ	Շբթ	իգ	իը	ժը	ը	զ	ժէ	իէ	ժէ	ժե
Ճ	Ուրբ	իդ	իթ	ժթ	թ	է	ժը	իը	ժը	ժզ
Մ	Եշբ	իե	լ	ի	ժ	ը	ժթ	իթ	ժթ	ժէ
Յ	Դշբ	իզ	լա	իա	ժա	թ	ի	լ	ի	ժը
Ն	Գշբ	իէ	փետ ա	իբ	ժբ	ժ	իա	լա	իա	ժթ
Շ	Բշբ	իը	բ	իգ	ժգ	ժա	իբ	յնս ա	իբ	ի
Ո	Կիր	իթ	գ	իդ	ժդ	ժբ	իգ	բ	իգ	իա

Ուղղակի պարզատումարական :

Միջոց Շէռք պահօք :	Աճածին :	Միջոց Շէռք պահօք :	Մէ Խաչ :	Մէ Գէորգայ բարէկ :	Միջոց ուտիք Շէռք :	Գիւտ Խաչ :	Յինանեայ բարէկէն :	Մէ Յաւիւեայ բարէ :	Միջոց ուտիք, օր :	Օր եօթնեկին յայտնի :
	օգոս		սեպ	սեպ		հոկտ	նոյե	դեկ		
ե	ժգ	դ	ժա	ժը	ը	իգ	ի	ժա	ժգ	ԷՂԲ
ե	ժե	դ	ժբ	ժթ	ը	իդ	իբ	ժբ	ժբ	ԴՂԲ
ե	ժզ	դ	ժգ	ի	է	իե	ժե	զ	ժը	ԳՂԲ
ե	ժէ	դ	ժդ	իա	է	իզ	ժզ	է	ժէ	ԵՂԲ
ե	ժը	դ	ժե	իբ	է	իէ	ժէ	ը	ժզ	ԿԲԿ
դ	ժթ	ե	ժզ	իգ	է	իը	ժը	թ	ժե	ՂԲԲ
դ	ժգ	ե	ժէ	իդ	է	իթ	ժթ	ժ	ժդ	ԶՂԲ
դ	ժգ	դ	ժա	ժը	ը	իգ	ի	ժա	ժգ	ԷՂԲ
դ	ժե	դ	ժբ	ժթ	ը	իդ	իա	ժբ	ժբ	ԴՂԲ
դ	ժզ	դ	ժգ	ի	է	իե	ժե	զ	ժը	ԳՂԲ
դ	ժէ	դ	ժդ	իա	է	իզ	ժզ	է	ժէ	ԵՂԲ
դ	ժը	դ	ժե	իբ	է	իէ	ժէ	ը	ժզ	ԿԲԿ

Ընդհանուր պարզատոմարական ։

Գիր տարւոյ ։	Օր Յայտնութե̄ ։	Միջոց ուտից, օր ։	Առաջաւորաց Բրկնդն ։	Բուն Բարեկենդան ։	ԶԱՏԻԿ ։	Երեւման խաչ ։	Համբարձումն ։	Հոգեգալուստ ։	Ս̄Է Գրգրի Բարեկէ ։	Վարդավառ ։
			փետ	փետ	ապր	մայի	մայի	յունս	յունս	յուլս
Չ	ՇԲԹ	լ	դ	իե	ժե	ժգ	իդ	գ	իդ	իբ
Պ	ՈՒՐԲ	լա	ե	իզ	ժզ	ժդ	իե	դ	իե	իգ
Ջ	ԵՇԲ	լբ	զ	իէ	ժէ	ժե	իզ	ե	իզ	իդ
Ռ	ԴՇԲ	լգ	է	իը	ժը	ժզ	իէ	զ	իէ	իե
Ս	ԳՇԲ	լդ	ը	մարտ ա	ժթ	ժէ	իը	է	իը	իզ
Վ	ԲՇԲ	լե	թ	բ	ի	ժը	իթ	ը	իթ	իէ
Տ	ԿԻՐԿ	լզ	ժ	գ	իա	ժթ	լ	թ	լ	իը
Ր	ՇԲԹ	լէ	ժա	դ	իբ	ի	լա	ժ	յուլս ա	իթ
Ց	ՈՒՐԲ	լը	ժբ	ե	իգ	իա	յունս ա	ժա	բ	լ
Ւ	ԵՇԲ	լթ	ժգ	զ	իդ	իբ	բ	ժբ	գ	լա
Փ	ԴՇԲ	խ	ժդ	է	իե	իգ	գ	ժգ	դ	օգոստ ա
Ք	ԳՇԲ	խա	ժե	Զհետեւեալսն տես ՚ի Փետրն ։						

Շրջանակ պարզատումարական :

Մինչեւ շբթց պահոց :	Ածածին :	Մինչեւ շբթց պահոց :	Սբ Խաչ :	Սբ Գէորգայ բարեկէն :	Մինչեւ ոտից շբթց :	Գիւտ Խաչ :	Յիսնակաց բարեկէնդ :	Սբ Յակոբայ բարեկէն :	Մինչեւ ոտից , օր :	Օր եօթնեկին յայտնի :
	օգոս		սեպ	սեպ		հոկտ	նոյե	դեկ		
գ	ժբ	ե	ժդ	իգ	է	իը	ժը	թ	ժե	շբթ
գ	ժգ	ե	ժէ	իգ	է	իթ	ժթ	ժ	ժգ	կրկ
գ	ժգ	գ	ժա	ժը	ը	իգ	ի	ժա	ժգ	երկ
գ	ժե	գ	ժբ	ժթ	ը	իգ	իա	ժբ	ժբ	երք
գ	ժդ	գ	ժգ	ի	է	իե	ժե	դ	ժը	չրք
գ	ժէ	գ	ժգ	իա	է	իդ	ժդ	է	ժէ	հնգ
գ	ժը	գ	ժե	իբ	է	իէ	ժէ	ը	ժդ	ուրբ
բ	ժբ	ե	ժդ	իգ	է	իը	ժը	թ	ժե	շբթ
բ	ժգ	ե	ժէ	իգ	է	իթ	ժթ	ժ	ժգ	կրկ
բ	ժգ	գ	ժա	ժը	ը	իգ	ի	ժա	ժգ	երկ
բ	ժե	գ	ժբ	ժթ	ը	իգ	իա	ժբ	ժբ	երք

Ի տօմարական համառօտութեան յայս-
միկ որք հարկաւորք էին պարզամտաց՝
բացատրեցան ։ Եւ եթէ խնդրեսցէ ոք
գիտել՝ նաև զտանուտէր տարւոյն,
կալցէ զթուականն Հայոց, և զ1169
'ի բաց հանեալ, զայն որ մնայ՝ երթի-
ցէ ժթ, ժթ. և որ ինչ 'ի խոնարհ մնայ՝
սկիզբն արարեալ 'ի խոյէն՝ տացէ զայն
'ի կենդանակերպսն և յորում կենդա-
նակերպի վերջանայ՝ այն է տանուտէր
տարւոյն ։ Իսկ անուանք և նշանք կեն-
դանակերպից են սոքին ։ Խոյն. ♈ ։
Ցուլ. ♉ ։ Երկաւոր. ♊ ։ Խեցգետին.
♋ ։ Առիւծ. ♌ ։ Կոյս. ♍ ։ Կշիռն. ♎ ։
Կարիճ. ♏ ։ Աղեղնաւոր. ♐ ։ Այծեղ-
ջիւր. ♑ ։ Ջրհոս. ♒ ։ Ձուկն. ♓ ։
Այսոքիկ ասին կենդանակերպք կամ
նշանք, որք զետեղեալք են 'ի ծօդիա-
կոս կոչեցեալ բոլորակն երկնից. և
իւրաքանչիւրն 'ի սոցունց բաղկանայ
'ի բազում աստեղաց ։ Եւ արեգակն
ժբ այսոսիկ կենդանակերպս առնէ զճա-
նապարհ իւր, 'ի դիմեն յատուկ շարժ-
մամբ իւրով յարևմտից յարևելս, առ
'ի կատարել զյատուկ ընթացս իւր.
Որոյ ստեղծողին և կարգադրողին
փառք և գոհութիւն յամս յաւիտեանս.
ամէն ։

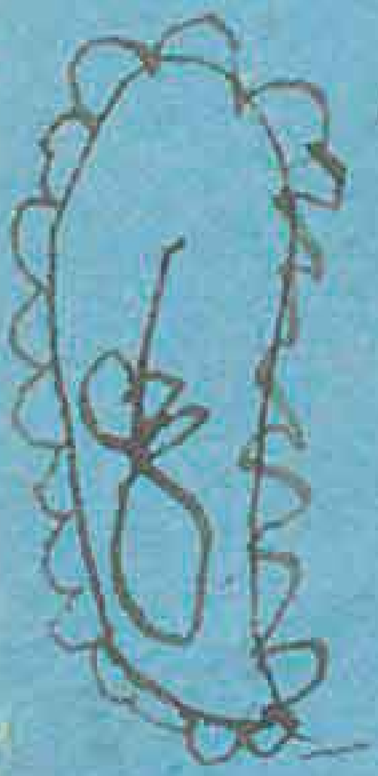

Մ. Ն.
№ 23111